Elim deb, yurtim deb yonib yashash kerak!

Turkiston

1925 yildan chiqa boshlagan

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI «KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOIY HARAKATINING GAZETASI

2002-yil 2 may, payshanba
№ 54 (14545)

ОЗОД ЮРТНИНГ БАХТИЁР ФАРЗАНДЛАРИ

Фарғона шаҳри бир ҳафта мобайнида ёшлик ва шижоат байрами нафаси билан яшади. Асосий мусобақалар ўтказилган стадионлар-у, уларга туташ шаҳару қишлоқлардагина эмас, бутун Фарғона заминида мамлакатимизнинг барча гўшаларидан келган ёш спортчилар дилидаги ғайрат, келажакка ишонч ва ёшлик сурури барқ уриб турди.

30 апрель оқшомида мусобақалар боис янгича кўрк ва чирой очган "Фарғона" стадиони узра яна чорлов мусиқаси янгради.

Бир ҳафта давом этган умумий ўрта таълим мактаблари ўқувчиларининг "Умид ниҳоллари" республика спорт ўйинларида спортнинг ўн бир тури бўйича ўзаро беллашилди. Лекин муҳими бу эмас. Муҳими, "Кичик олимпиада" деган юксак ва шарафли номга сазовор бўлган бу мусобақаларнинг барча босқичларида мамлакатимиздаги мактаб ўқувчиларининг 88,3 фоизи иштирок этди. Муҳими, у жисмоний тарбия ва спорт кундалик ҳаётда нечоғлик катта аҳамиятга эга эканини кўрсатди. Муҳими, мусобақаларга тайёргарлик жараёнида бутун мамлакат бўйлаб барча мактабларда ўқувчиларнинг спорт ва жисмоний тарбия билан мунтазам шуғулланишига имкон яратилди. Янги спорт иншоотлари қурилиб, мавжудлари таъмирдан чиқарилди.

Мамлакатимизда бошланган мазкур оммавий ҳаракат самараси ўлароқ, синфлараро, мактаблараро мусобақаларда, туман ва вилоят биринчиликларида ғолибликни қўлга киритган 1918 нафар ёш йигит-қиз Фарғонада жам бўлди. Фақат ғалаба учун интилган, куч ва маҳоратда тенгдошлари ҳавас қилса арзигулик йигит-қизлар ўзаро куч синашди.

Шуниси эътиборга сазоворки, "Умид ниҳоллари" спорт ўйинлари фақат мусобақалардангина иборат бўлмади. Спортчи ёшлар гўзал Фарғонанинг сўлим табиати, меҳмондўст ва дилкаш халқи билан яқиндан танишди. Уларнинг урф-одатлари, ўзига хос ҳаёт тарзи билан ошно бўлди. Кўҳна Марғилон маҳаллаларида, вилоятнинг турли шаҳар ва қишлоқларида ўтган учрашувлар, шеърият кечалари, куй ва қўшиқ базмлари, спорт-интеллектуал ўйинлар, дискотекалар ёшларга завқ-шавқ бағишлади. Тошлоқ туманининг Қалача қишлоғи марказидаги "Умид ниҳоллари" боғига ўтқазилган ниҳоллар эса ёшларимизнинг орзу-умидлари сингари бўй чўзиб, гуркираб яшнашига шубҳа йўқ.

Мусобақаларнинг тантанали ёпилиш маросимида ғолибларнинг номлари яна бир бор тилга олинди.

Ниҳоясига етган мусобақаларнинг яна бир муҳим жиҳати, у мамлакатимизда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида яратилган Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида кўзда тутилган узлуксиз таълим тизимига монанд ҳолда умумий ўрта таълим мактаблари, академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари ўқувчилари ҳамда олий ўқув юртлари талабаларини жисмоний тарбия ва спортга оммавий тарзда жалб қилишга қаратилган яхлит спорт тизимининг ҳаётга тўла татбиқ этилганини намойиш этди.

Мамлакатимиз миқёсида тўрт босқичда ўтказилган "Умид ниҳоллари" мусобақалари ўқувчилар қалбида ўзига бўлган ишонч, ғурур ва ифтихор туйғуларини булоқдай тоширди. Ёшлар мамлакати бўлган Ўзбекистонда жаҳонда биринчи бўлиб ўқувчи ва талабаларни спортга оммавий ва мунтазам жалб қиладиган бир бутун тизимнинг яратилиши ҳамда ҳаётга татбиқ этилишининг аҳамияти ниҳоятда улкан эканлиги орадан йиллар ўтгани сари янада яққолроқ намоён бўлаверади. Бугун синфлараро ва мактаблараро мусобақаларда ғолиб чиққан, республика миқёсида ўз вилояти шарафини ҳимоя қилган умидли ўғил-қизлар вақти келиб юртимиз байроғини халқаро мусобақаларда, қитъа ва жаҳон биринчиликларида, олимпия ўйинларида баланд кўтариши шубҳасиз.

— Мен "Умид ниҳоллари" спорт мусобақаларида миллий кураш бўйича биринчи олтин медални қўлга киритганимдан фахрланаман, - дейди навоийлик Исмоил Қурбонов. - Ғолиблик кишига шараф, ғурур бағишлайди, янгидан-янги ғалабалар сари ундайди. Тўғри, бу мусобақаларда яна кўплаб ўқувчилар олтин медаль олишди. Лекин мен илк маротаба ўтказилган "Умид ниҳоллари"нинг ўзим танлаган спорт тури бўйича биринчи медалини олганимни ҳеч қачон ёдимдан чиқармайман. Насиб этса, "Баркамол авлод", "Универсиада" мусобақаларида ҳам фақат олтин медаль учун курашаман.

Дарҳақиқат, мусобақа ғолибларига аталган мукофотлар жуда кўп. Аввалambор, шуҳрат, тенгдошлар эътирофи, катталар эътибори, турли қимматбаҳо совғалар ғолибларга аталган. Лекин уларнинг орасида шундай мукофот борки, уни қўлга олишга фақатгина энг чаққон, кучли, иродали, маҳоратли спортчилар ҳақлидир. Бу шарафли мукофот - Президент Ислом Каримовнинг "Умид ниҳоллари" спорт мусобақаси ғолиб жамоасига йўллаган табриги.

Ниҳоят, орзиқиб кутилган дамлар келди. "Умид ниҳоллари" республика спорт ўйинлари ғолибларига мукофотларни топшириш маросими бошланди. Мусобақа иштирокчилари, меҳмонлар ва Фарғона аҳли билан гавжум, байрамона безатилган чароғон стадионда мукофотларни Ўзбекистон Республикаси Президентининг давлат маслаҳатчиси Т.Рисқиев, Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов, Фарғона вилояти ҳокими А.Отабоев, Халқ таълими вазири Р.Жўраев, Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси раиси Б.Маҳситов топширди.

Биринчи ўринни олган Тошкент шаҳри жамоасига Президент Ислом Каримов табригининг асл нусхаси, "Дамас" автомобили ҳамда I даражали диплом, иккинчи ўринни олган Фарғона вилояти жамоасига "Дамас" автомобили ва II даражали диплом, учинчи ўринни қўлга киритган Наманган вилояти жамоасига компьютерлашган кичик босмахона ва III даражали диплом топширилди.

Шунингдек, мусобақа ғолиблари турли рағбатлантирувчи мукофотлар билан тақдирланди. "Энг аҳил жамоа" учун рағбатлантирувчи соврини - компьютер Наманган вилояти волейболчи қизлари жамоасига насиб этди. "Энг чиройли ғалаба" учун рағбатлантирувчи соврини - телевизор фарғоналик полвон Шерзод Маҳмудовга берилди. "Юксак натижага интилиш" учун рағбатлантирувчи соврини - видеомагнитафон тошкентлик енгил атлетикачи Светлана Радзивилга топширилди.

Шундан сўнг янгроқ куй садолари жўрлигида "Умид ниҳоллари" республика спорт ўйинлари байроғи туширилди. Ёшлар ҳаётида ўзаро дўстлик, биродарлик, бирдамлик, ҳалоллик, холислик каби фазилатларни шакллантирган "Умид ниҳоллари" машъаласи келгуси йили Хоразм воҳасида ёқилади.

Зоҳир ТОШХЎЖАЕВ,
Расул КАМОЛОВ,
ЎзА мухбирлари

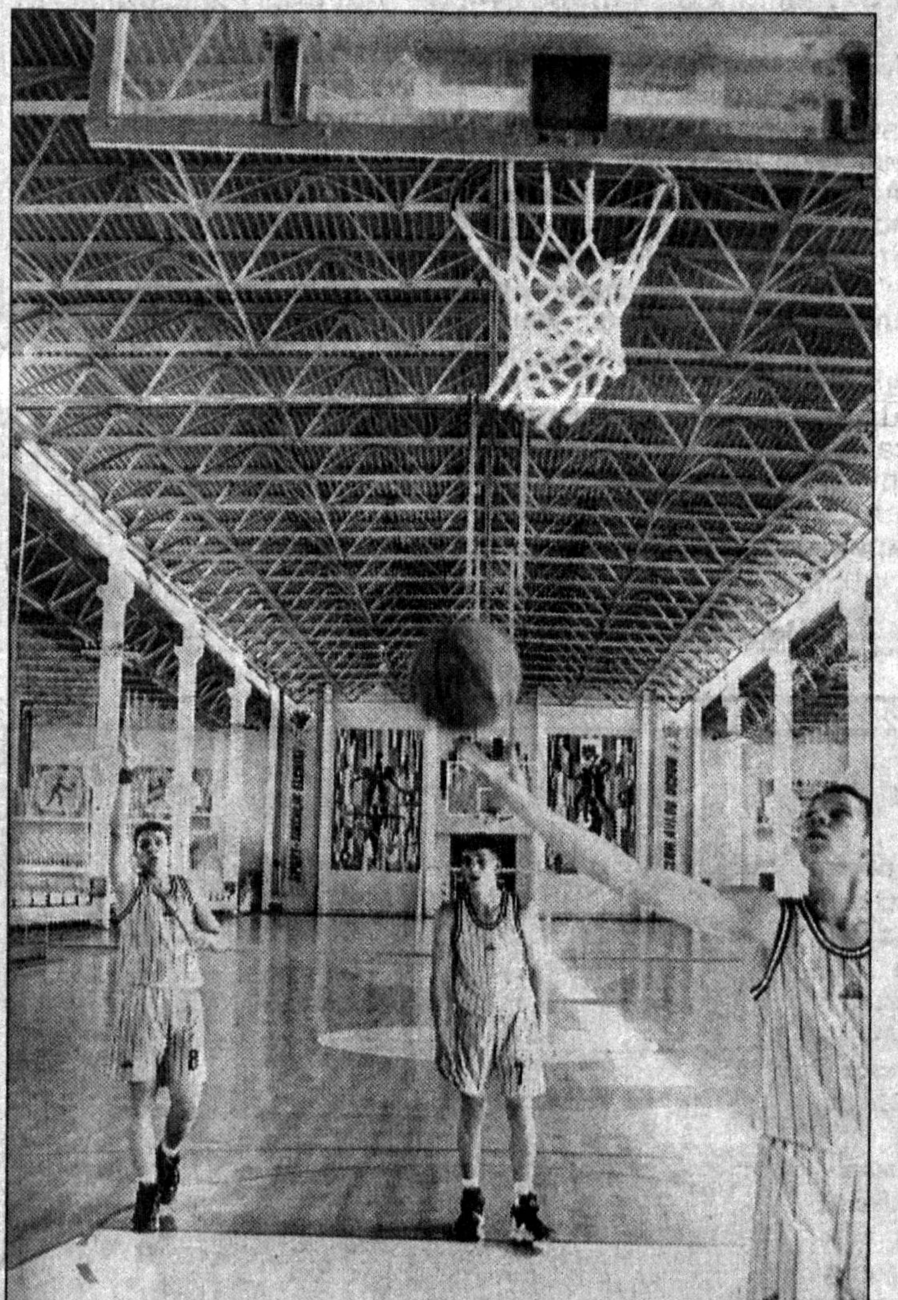

ҲАРАКАТ ФАОЛИЯТИДАН

ПАРКЕНТЛИКЛАР ҒОЛИБ

Мирзо Улуғбек туманида жойлашган Тошкент Олий умумқўшин қўмондонлик ҳарбий билим юртида "Шунқорлар" ҳарбий-спорт мусобақаларининг Тошкент вилояти финал босқичи бўлиб ўтди.

Тадбир Ҳаракатнинг Тошкент вилояти Кенгаши, вилоят Мудофаа бошқармаси, Халқ таълими ва ўрта махсус касб-ҳунар таълими бошқармалари, жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси, "Нуроний" жамғармаси, касаба уюшмалари кенгаши, мудофаага кўмаклашувчи "Ватанпарвар" ташкилоти ҳамкорлигида ўтказилди. Вилоятнинг шаҳар, туманларидан ғолиб чиққан жамоалар бир неча шартлар бўйича ўзаро куч синашдилар.

Кўтаринки руҳ ва юқори савияда ўтказилган мусобақа якунига кўра, Паркент туманидаги 1-мактаб жамоаси Тошкент вилояти финал босқичида фахрли биринчи ўринни қўлга киритиб, Республика босқичига йўлланма олди. Бўстонлиқ туманидаги 26-ўрта мактаб иккинчи ўринни, Чирчиқ шаҳридаги Индустриал техникуми жамоаси учинчи ўринни қўлга киритди. Мусобақа давомида ўзининг моҳирлиги, эпчиллиги, чаққонлигини намойиш этган ўқувчи ёшлар бир қанча йўналишлар бўйича дипломлар билан тақдирландилар.

Мусобақа якунида ташкилотчилар томонидан тайёрланган қимматбаҳо совғалар ғолиб ва иштирокчиларга топширилди.

Дилшод ҚУЛМАТОВ

БОЛАЛАР АНЖУМАНИ

Алишер Навоий номидаги Давлат академик катта театрида Болалар ташкилоти Тошкент шаҳар бўлимининг биринчи анжумани ўтказилди.

— Маълумки, бундан бир йил олдин "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг ҳомийлигида 7 ёшдан 14 ёшгача бўлган болаларни бирлаштириб турувчи – Болалар ташкилоти ташкил этилган эди, - деди "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Марказий Кенгаши раиси Ботир Убайдуллаев "Туркистон-пресс" мухбирига. – Ташкилотнинг Тошкент шаҳар бўлими бир йил давомида фаолият кўрсатиб, болаларнинг хоҳиш-истакларини инобатга олган ҳолда "Болалар ташкилотига ягона ном бериш" кўрик-танлови эълон қилинганди. Танлов натижасига кўра ташкилотга "Камалак" номи берилди. Анжуманда болалар ташкилотининг тизими, мадҳияси ва шиорларининг тақдимоти ўтказилди. Шунингдек, болалар ижросидаги театрлаштирилган саҳнавий кўриниш намойиш этилди.

Ботир Убайдуллаевнинг таъкидлашича, "Камалак" болалар ташкилоти етти йўналишдан иборат бўлиб, улар "Олтин мерос", "Соғлом авлод", "Маънавият ва маърифат", "Экосан", "Ватанпарвар", "Умид", "Меҳр-шафқат" деб номланади.

Анжуманда Тошкент шаҳридаги иқтидорли 1-синф ўқувчиларидан 25 нафари "Камалак" болалар ташкилотига аъзоликка қабул қилинди. Тадбир сўнгида анжуман қатнашчиларига концерт дастури намойиш этилди.

«Туркистон-пресс»

ХАЛҚАРО АЛОҚАЛАР КУЧАЙМОҚДА

* ***Иқтидорли бўлиш осонми?***
* ***Чет элга боришни хоҳлайсизми?***
* ***Ёки илм-фан, ёки бизнес!***
* ***Виртуал зиёфатга қалайсиз?***

Урганч Давлат университети ректори, академик Азимбой САЪДУЛЛАЕВ билан суҳбат

— Домла, мамлакатимизда таълим тизими янгиланиб, такомиллашиб бораётган бир пайтда сиз раҳбарлик қилаётган университетнинг ушбу жараёнларда ва умуман республика таълим тизимидаги мавқеи хусусида тўхталсак.

— Таълим тизимининг ривожланиш жараёнини амалий тадқиқотларсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Ўқиш жараёнига кўплаб янги услубиётлар, янги педагогик технологиялар — компьютер, интерактив технологиялар кириб келмоқда. Маъруза матнлари ва ўқув қўлланмаларининг электрон намуналарини яратиш, масофадан туриб ўқитиш, интернет тизимини амалиётда қўллаш, чет эл кутубхоналарига компьютерлар орқали кириш каби ишлар бугунги кунда мамлакатимизда эришилаётган ютуқларимиздан бири дейишга ҳақлимиз ва бу ютуқларимизни кенгроқ жорий этиш энг долзарб масаламиздир. Университетимиз Хоразм вилоятидаги энг йирик илм даргоҳи бўлиб, у вилоятнинг кадрларга бўлган эҳтиёжини қондириш билан бирга ҳудудда илм фанни, маданиятни юқори даражада ривожланишини таъминловчи йирик марказ ҳамдир.

— Хорижий ҳамкорлар билан шериклик қилиш барча соҳаларда ҳам ривожланишга асос бўлади. Шундан келиб чиқиб чет эл университетлари билан ҳамкорлик ишлари қандай йўлга қўйилган?

(Давоми 2-бетда)

Келажак авлоднинг баркамол, руҳан ва жисмонан соғлом бўлиб вояга етиши боғчалардан бошланади. Болалар боғчалари мутасаддилари бунга масъулдирлар, десак фикримизга қўшиларсиз.

Сиз кўриб турган ушбу суратлардаги "боғча опа"лар Зангиота туманидаги 12-мактабгача таълим масканида келажагимиз эгаларига таълим-тарбия бериб келмоқдалар.

Суратларда:

1. Тарбиячилар раҳбари Лолахон Маҳкамова навбатдаги қилинадиган ишлар режасини маслаҳатлашаяпти.

2. Тарбиячи Наргиза Кўчқорбекова болажонлар билан машғулот олиб бораётган пайт.

Матёкуб НАРЗИЕВ олган суратлар

ТАРИХИМИЗНИ ЎРГАНАМИЗ

Мирзо Улуғбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети биринчи босқич талабалари иштирокида ўтказиладиган анъанавий анжуманнинг бу галги мавзуси "Мустақил Ўзбекистон ва жаҳон ҳамжамияти" деб аталди. Унда университетнинг барча факультетларидан сараланган талабалар Ўзбекистоннинг янги тарихий даврига бағишланган маърузалари билан қатнашдилар.

— Илмий анжуманнинг амалий томони шундаки, ғолиб бўлган талабаларга университет томонидан пул мукофотлари топширилади. Ундан ташқари, 1-,2-,3- ўрин соҳибларининг илмий ишлари ЎзМУнинг "Университет хабарлари" журнали ҳамда бошқа ОАВ воситаларида чоп этилади, бу эса магистратурада ўқимоқчи бўлган талабалар учун айниқса, фойдалидир, - дейди ўқитувчи Дилшоджон Ўроқов.

— Университетнинг факультетлараро Ўзбекистон тарихи кафедраси профессор-ўқитувчилари томонидан ташкил қилинган ушбу илмий йиғинда жами тўқсонга яқин кичик изланишлар натижалари тингланди. Айниқса, хорижий филология факультети талабаси С. Қосимованинг "Ўзбекистоннинг БМТ билан алоқалари", география факультети талабаси Н. Ғуломованинг "Мустақил Ўзбекистоннинг Ғарбий Европа давлатлари билан ўзаро алоқаларига оид" мавзуидаги чиқишлари мунозарали кечди.

Хуршидбек РЎЗИЕВ

ОЧИҚ ЭШИКЛАР

Ҳаракатнинг Косон тумани Кенгаши ёшларнинг касб-ҳунар танлашига кўмаклашиш мақсадида тумандаги саноат-қурилиш коллежида "Очиқ эшиклар" кунини ўтказди. Тадбирга юзга яқин ота-оналар ҳамда умумтаълим мактаблари ўқувчилари таклиф этилди. Коллеж ўқитувчилари ўқувчиларга ўқув масканида яратилган шарт-шароитлар ва тайёрланаётган мутахассислар тўғрисида гапириб берди. Ўқувчилар ўзларини қизиқтирган мутахассисликлар бўйича билим олиш учун яратилган шароитдан мамнун бўлдилар. "Очиқ эшиклар" кунини доимий равишда ўтказиб боришга келишиб олинди.

Чарос ТЎХТАЕВА

XXI аср – ёшлар асри

Зуҳра БОБОХЎЖАЕВА, Ўзбекистон Давлат жаҳон тиллари университети талабаси

ОБУНА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Бобоқанд МИРЗО Навоий Давлат педагогика институти талабаси

Янги дунё – ёшлар дунёси

«Turkiston»га обуна бўлинг! Нашр индекси — 203

«Обуна давом этади» танловида қатнашишни истаган ёшлар «Turkiston»га обуна бўлганлик тўғрисидаги маълумотнома нусхаси ҳамда ўз фотосуратларини жўнатишларини сўраймиз.

ХАЛҚАРО АЛОҚАЛАР КУЧАЙМОҚДА

(Давоми, боши 1-бетда)

— Албатта, кадрлар тайёрлаш ишини жамиятнинг бугунги талабларига мос ҳолда ташкил этиш, энг аввало, университетнинг илмий салоҳиятини ошириш ва фаннинг юқори даражада ривожланишини таъминлаш, бунинг учун нафақат республика ёки минтақа миқиёсида, балки ривожланган мамлакатлардаги илмий марказлар ва университетлар билан алоқа ўрнатиш ҳамда ҳамкорлик қилиш зарур бўлади. Шундан келиб чиққан ҳолда, илғор хориж тажрибасини ўрганиш, университетда ҳалқаро алоқаларни янги поғонага кўтариш долзарб масалалардан бири ҳисобланади. Урганч университети олимлари АҚШ ва бошқа ривожланган давлатлар олимлари билан яқин илмий алоқадалар. Олимларимиз Германиянинг Бонн университетига қарашли ривожланиш муаммоларини тадқиқ қилиш Илмий маркази (ZEF) олимлари билан илмий алоқа ўрнатишди. Мутахассис олимларимизнинг ZEF илмий марказига сафари уюштирилди ва Германиядан беш нафар мутахассис жавоб ташрифи билан келишди. Ҳамкорликда олиб борилган муҳокама, таҳлиллар натижасида Хоразм вилоятида ер ва сув ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш бўйича қўшма тадқиқот лойиҳаси ишлаб чиқилди. Ҳозирда лойиҳа Ўзбекистон ҳукумати, ЮНЕСКО ва Германия томонидан тўла тасдиқланди ҳамда лойиҳа асосида иш олиб борилаётир. Лойиҳа ўн миллион АҚШ доллари ҳажмида бўлиб, 12 йилга мўлжалланган ва унинг мақсади вилоятда ер ва сувдан фойдаланишни такомиллаштириш юзасидан тадқиқотлар ўтказиш ҳамда натижалар билан тегишли идораларини таъминлаш, таништириш ва тавсиялар беришдан иборат. Лойиҳа доирасида университетда илмий тадқиқот маркази, кимёвий лаборатория, иқтисод факультети базасида маркетинг тадқиқотлари маркази очилади. Бундан ташқари лойиҳа доирасида УрДУ ва Бонн университети олимлари раҳбарлигида юқори малакали магистр ҳамда аспирантлар тайёрлашга келишиб олинди.

Шунингдек, университетимиз USAID (АҚШ ҳалқаро ривожланиш Агентлиги) ва Carana corparation томонидан ташкил этилган "Иқтисод ва Бизнес Таълими Ресурс Тармоғи"га аъзо бўлди. Тармоқ иши беш йилга мўлжалланган бўлиб, у профессор ўқитувчиларнинг илмий салоҳияти ва касбий маҳоратини оширишга, университетда иқтисод бизнес таълимининг сифатини оширишга кўмак беради.

Америкадаги Мичиган, Индиана университетлари, Франциянинг СЮД, П. Сабатьер, Praванс университетлари ва бошқа бир қатор чет эл университетлари билан илмий алоқалар йўлга қўйилган. Бир аспирантимиз Мичиган университетида ўзининг номзодлик дессертациясини май ойида ҳимоя қилиб, қайтиб келади. Бир ходимимиз АҚШнинг Пенсильвания университетида илмий изланиш олиб бориш учун грант ғолиби бўлди ва икки йиллик шартнома имзоланди.

Университетимиз профессор ўқитувчилари томонидан фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқаларини ўрганиш, илмий анжуманларда қатнашиш ва илмий тадқиқот соҳаларида ҳамкорликни ривожлантириш яхши натижалар беряпти. Шу йўналишларда 1999 йил 8 нафар ходимимиз чет элда бўлган бўлса, 2000 йилда 15, 2001 йили эса 16 нафар профессор ўқитувчимиз АҚШ, Германия, Франция, Канада, Италия, Россия, Туркия каби бир қатор мамлакатларда илмий сафарда бўлишди.

— Албатта, чет эллар билан илмий алоқа қилиш жараёнида иқтидорли талабаларга бўлган талаб ортади. Бу масала университетда қандай ҳал этиляпти?

— Илм-фан ривожи ва келажаги фан соҳасига иқтидорли ёшларни жалб қилиш ҳамда йўналтириш билан бевосита боғлиқдир. Шуни эътиборга олган ҳолда, университетда иқтидорли талабаларни илмий тадқиқот ишларига жалб қилишга катта аҳамият берилмоқда. "Иқтидорли талаба" унвони таъсис этилган ва бу унвонга лойиқ талабалар танлов асосида аниқланади. Иқтидорли талабаларга илмий раҳбарлар бириктирилади. Илмий изланишлар билан шуғулланиш учун барча шароитлар яратилади, китоб-журналлар сотиб олиш ва хар хил харажатлар учун йил давомида қўшимча стипендия берилади. Ҳозирги кунда ана шундай иқтидорли талабаларимиздан олти нафари АҚШ ва Англиянинг нуфузли университетларида магистратурада ўқишмоқда.

Халқаро алоқаларни йўлга қўйиш ва ривожлантиришда университетда интернет тармоғидан фойдаланишнинг катта самара бераётганини айтиб ўтиш лозим. Халқаро алоқалар бўлими, ҳисоблаш маркази ва кутубхона интернетга уланган бўлиб, интернет орқали университетимиз ходимлари хорижий илмий марказлар билан алоқалар ўрнатиш имкониятига эгадир.

Бундан ташқари, олимларимиз интернет ва электрон почта орқали ўз ишларини халқаро илмий анжуманларга ва хорижий илмий журналларига юборишмоқда, илмий тадқиқот учун грант олиш дастурларида қатнашишмоқда. Интернетдан фойдаланишни янада кенгайтириш мақсадида университетимизнинг бўлим ва факультетларини бирлаштирувчи марказий тармоқ ташкил қилинди. Навбатдаги мақсадимиз бу локал тармоқни глобал жаҳон информацион тармоғига улашдан иборат. Бу ўз навбатида университетимиз олимларининг илмий натижаларини хорижнинг нуфузли илмий марказлари муҳокамасига ҳавола қилиш ва баҳолаш, шу билан бирга чет эллик олимлар томонидан қилинаётган ишлар ва уларнинг натижалари билан танишиш имкониятини яратади.

Сир эмаски, олдинги йилларда илм-фан фидойилари илмий ахборотнинг танқислиги ва илмий журналларнинг етишмаслигидан қийналишар эди. Бугунга келиб виртуал кутубхоналардан фойдаланиш илм-фан соҳасида кувончли воқеага айланди. Фан билан шуғулланувчи ҳар бир олим ҳозир Урганч шаҳрида ўтириб, интернет орқали жаҳоннинг етакчи кутубхоналари билан танишиши, ўзига керакли мавзу бўйича илмий журнал ёки китобни очиб ўқиши мумкин. Бизга "Устоз" жамғармаси томонидан дунёнинг жуда кўп кутубхоналарига бепул кириш ҳуқуқи берилганлиги айниқса диққатга сазовордир. Бу ўз навбатида илмий алоқалар ва ахборот танқислиги муаммосини арзон ҳал қилади.

Хориж билан илмий алоқалар ривожланиб борар экан, бу хориж тажрибаси ва илмий ютуқларини мамлакатимиз таълим тизимига татбиқ этиш имкониятини яратади. Олдимиздаги устувор масалалардан бири баркамол авлодни, эртамиз эгаларини камол топтириш экан, олимларимиз олиб бораётган изланишлари юртимиз равнақи учун қўшилаётган ҳисса сифатида қадрлидир.

— "Виртуал кутубхона" терминини ишлатдингиз. Шу ҳақда батафсилроқ гапирсангиз?

— Менинг назаримда ҳозир турмуш тарзимизга муҳим ўрнашаётган "виртуал" сўзини — асллиятнинг акси деб тушуниш мумкин. Айтайлик, биз компьютер қаршисида ўтириб, Мичиган университети кутубхонасида бор бўлган бирор китобни ўқияпмиз, бу билан биз китобнинг ўзини эмас, унинг аксини, аниқроғи виртуал китобни ўқиётган бўламиз. Шу нуқтаи назардан, яқин келажакда ҳаётимизга виртуал лектор, виртуал конференция, виртуал банкет каби терминлар ҳам кириб келса ажаб эмас.

«Turkiston» мухбири Нодиржон ЮСУПОВ суҳбатлашди

«КАМОЛОТ» hududi

ЎЗ ҲАЁТИ УЧУН ЎЗИ ЖАВОБГАР

· Ўсмирларда рўй берадиган жисмоний, руҳий ва ижтимоий ўзгаришларни кўпинча уларнинг ўзлари ҳам тушунишмайди

· Жинсий ҳаёт тўғрисидаги маълумотни ёшлар кўпроқ дўстлари даврасида олишади

· Бугунги кунда ёшлар тез ўзгараётган муҳит таъсирига тушиб, ўрнатилган ҳаёт тартиб-қоидалари билан зиддиятларга дуч келмоқдалар

· Эрта жинсий активлик оғир салбий оқибатларга олиб келади

"Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати, ЮНЕСКО ҳамда аҳолишунослик жамғармаси — ЮНФПА ҳамкорлигида 15-16-17 апрель кунлари Самарқанд шаҳрида, 18-19-20 апрель кунлари Урганч шаҳрида репродуктив саломатлик бўйича "Тенгдош-тенгдошга" таълими дастури асосида ўрта мактаб ўқувчилари ҳамда Ҳаракатнинг мактабдаги етакчилари учун интерактив усуллари ёрдамида семинар ўтказилди.

Семинарда Саломатлик маркази ва ОИТС маркази мутахассислари, уролог ва наркологлар иштирок этишди. Улар "Тенгдош-тенгдошга" таълими дастури ёрдамида ёшларга жинсий ҳаёт қонун-қоидаларини, ўз соғлиғини қандай ҳимоя қилиш кераклигини тушунтиришга ҳаракат қилдилар.

Мутахассислар ёшларни балоғат ёшидаги ўзгаришлар, ҳар хил жинсий ва наслий касалликлар ҳақида огоҳ этиш, уларга репродуктив саломатлик тўғрисида маълумотлар бериш ва гигиенага амал қилишлари кераклигини тушунтиришди.

Ўтказилган семинар хусусида қатнашчилар қуйидагича фикрлар билдирдилар.

С. ОРТИҚОВА — Ҳаракатнинг Ал-Хоразмий номли мактабдаги етакчиси:

— Менда мана шу 3 кунлик семинар жуда катта таассурот қолдирди. Мен олган билим ва кўникмаларни албатта, мактаб ўқувчиларига, маҳалладош дўстларимга етказаман.

Д. МУХТОРОВ — Хоразм вилоятидаги 1-ўрта мактаб ўқувчиси:

— Мен "Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати ҳамда ЮНЕСКО ташкилотига миннатдорчилигимни билдириб, семинардан олган билимларимни, албатта, тенгдошларимга етказаман, деб ваъда бераман. Келажакда ҳаётда керакли бўлган барча маълумотларга эга бўлдим. Бу мавзу бўйича кенгроқ маълумотлар берилса мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Д. ХУСАИНОВА — Хоразм вилоятидаги 1-мактаб ўқувчиси:

— Семинарда репродуктив саломатлик бўйича "Тенгдош-тенгдошга" дастури асосида ишлаб чиқилган методик қўлланмалар ва улардан фойдаланиш учун йўл-йўриқлар тарқатилди. Шу асосда синфдошларимга маълумот бериб, мактабимизда репродуктив саломатлик клубини ташкил қилмоқчиман.

З. МУХАММАДИЕВА — Самарқанд шаҳридаги 5- мактаб ўқувчиси:

— Бугунги семинарни ташкил қилганларга ўз миннатдорчилигимни билдираман. Олинган маълумотлар келажакда бахтли инсон бўлишим учун менга катта ёрдам беради, деб ўйлайман. Семинар ўқувчиларнинг ҳаётда ўзини бошқара олишлари учун асосий омил бўлишига ишонаман.

Бу семинар балоғат ёшидаги ўсмирларни содир бўладиган ўзгаришларга қўрқув билан қарамасликка, аксинча болалик билан хайрлашиб, катта ҳаётга дадил қадам ташлашга ўргатишига аминман.

М. СУВОНОВА — Сиёб туманидаги 5-мактаб етакчиси:

— Бу семинар ҳозирги давр талабига жуда мос бўлиб, ёшларни ҳаётга тайёрлашда муҳим аҳамиятга эга.

Ҳозирги кунда жинсий йўл орқали ўтадиган касалликларнинг ортишига асосан ёшларнинг жинсий ҳаётга тайёр эмаслиги, айниқса, ғарб урф-одатларига тақлид қилиш ҳамда хорижнинг беҳаё журнал ва видеокассеталарининг кўп миқдорда кириб келиши сабаб бўляпти. Тадқиқотлар шуни кўрсатадики, репродуктив саломатлик таълими — энг самарали ҳисобланиб, бу ёшларда ҳаётий кўникма ҳосил қилиш, уларнинг тўғри ва соғлом фикр юритишларига ёрдам беради.

Нилуфар САЪДУЛЛАЕВА

«УМИД»НИНГ УМИДЛАРИ

«ЖАҲОНГА ТАНИЛАМАН»

"Камолот" ёшлар ижтимоий ҳаракати Наманган вилояти Кенгаши раисининг ўринбосари Наргиза Муҳамедовадан укаси Шерзодбекнинг ишлари, бугунги кайфияти ҳақида сўрарканман, ундан одатдагидек мамнунлик жавобини олдим:

— Ўзбекистон Республикаси монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш Давлат қўмитасидагилар Шерзодбекнинг истеъдодини астойдил қадрлашмоқда — дейди суҳбатдошим. — Унинг кайфияти чоғ, изланишда давом этмоқда...

Албатта, Шерзодбек ёшлигиданоқ олдига жуда катта мақсадларни қўйган эди. У Наманган шаҳридаги 7- мактабда ўқиб юрган пайтларидаёқ хорижий тилларни ўрганишга иштиёқманд бўлди. Ўрта мактаб дастуридан ташқари, НамДУ қошидаги тил ўрганиш марказига ҳам қатнаб, бир йил ичида инглиз тилида бемалол сўзлайдиган даражага етди. 9-синфда ўқиётганда АКСЕЛС дастури бўйича ўтказилган танловда ғолиб бўлди. Натижада, АҚШга ўқишга жўнаб кетди. У ерда Плезент Гров шаҳридаги Гарри ва Ширли Майолар оиласида яшаб, мактабнинг 10-синфида ўқишни давом эттирди. Шерзодбек бу оилада нафақат ўқиди, балки ота-онага ҳурмат, муомала маданияти, рўзғор юмушларини бажариш, тежамкорлик ва бошқа кўп нарсаларни ўрганди.

У 1994 йили АҚШдаги ўрта мактабни муваффақиятли битиргач, Ўзбекистонга қайтиб, Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университетининг жаҳон иқтисодиёти факультетига ўқишга кирди. 3 курсда ўқиб юрган пайтда республика иқтидорли ёшларини қўллаб-қувватловчи "Умид" жамғармаси томонидан ўтказилган танловда юқори балл тўплаб, яна АҚШнинг Пенсильвания университетида ўқишга қабул қилинди.

— "Бўлар бола бошидан" деганлари рост экан, — дейдилар Наргиза опа. — Мен катта бўлсам, Америкада ўқийман, дерди. Ростини айтсам, биз унинг устидан кулардик. Ҳа, тезроқ катта бўл, америкаликлар қачон Шерзод келади, деб дастурхон ёзиб, сени кутиб ўтиришибди, деб ҳазиллашардик.

Ўқишларини кўп кузатаман, фақат аълога ўқирди. Фан олимпиадаларида доим ғолиб чиқарди. Кўп китоб ўқирди.

Ҳа, Шерзодбек дунё кўрди. У Пенсильвания университетида иқтисодиёт факультетининг монитор (пул муомаласи) ва фиксал (давлат солиғи) сиёсати ҳамда бизнес, коммерция факультетининг халқаро муносабатлар ва қимматбаҳо қоғозлар халқаро бозори мутахассислиги бўйича дипломини олди. Шуниси қувончлики, Шерзодбек инглиз тилидан ташқари испан, араб, немис, француз тилларини ҳам ўзлаштириб олди. Бу унга катта имкониятлар эшигини очди. Президент кубоги учун ўтказилган теннис мусобақасида таржимонлик қилди, таътил даврида Ўзбекистон-Швейцария қўшма корхонасида ишлаб, қўшимча маблағ жамғарди.

Шерзодбекнинг нияти битта: ўзбекни дунё кўрсин, тан олсин, дейди. Яна ўзининг компанияси бўлишини, фаолияти билан бутун жаҳонга танилишини истайди. Ниятларинг йўлдошинг бўлсин, Шерзодбек!

Зоҳидахон КЕНЖАЕВА, «Turkiston» мухбири

БОҒ КЎРКИГА КЎРК ҚЎШИБ

Самарқанд шаҳар марказий маданият ва истироҳат боғи азалдан дам олувчиларнинг севимли маскани бўлиб келган. Айни кунларда ушбу истироҳат манзилида янада ободонлаштириш ишлари олиб борилмоқда. Боғ майдони 20 гектардан ошиқроқ ерни эгаллаган. Бу ердаги дарахтлар, кўкаламзор майдонлар, сувли ҳавзалар, сўлим хиёбонлар, гулзорлар ажиб манзара касб этган. Боғ ичида қад ростлаб, кўкка бўй чўзган ноёб дарахтлар шаҳар ҳавосининг мусаффолигини сақлашда ҳам аҳамиятлидир.

Кейинги йилларда боғда янги ўйингоҳлар, ҳордиқ майдонлари, турли томошагоҳлар бунёд этилди. Энг асосийси, у турли кўнгилочар тадбирлар ўтказиладиган жойга айланди. Бу ерда болажонларнинг дам олиши, ўйнаб ҳордиқ чиқариши учун алоҳида шароит яратилган. "Қушлар байрами", "Яшил патруллар", "Илонлар кўргазмаси" каби томошалар болаларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Тоҳир НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган суратлар

MENING FIKRIM

Инсоннинг қадр-қиммати барча нарсадан устун

КЎЗГУДАГИ КИМНИНГ АКСИ

ёхуд қадр-қимматнинг баҳоси қанча?

— Яхши қиз, бу ерда нима қилиб турибсиз?...

— Ўзим шундай.

— Кўзингиз чиройли экан.

— Фақат кўзим чиройлими?

— Э, сизга гап йўқ. Балки гаплашиб кўрармиз.

Ўттиз ёшлардаги "яхши қиз" "харидори"ни топганидан хурсанд бўлиб, қўлидаги сигаретни оёқлари остига ташлаб эзғилади. Сўнг у билан қўлтиқлашиб ошиқ-маъшуқлардек хиёбонни тарк этди.

Бундай "келишувлар"ни хиёбонларда, гоҳ кундузи гоҳида тунларда кўришингиз, эшитишингиз, гувоҳи бўлишингиз мумкин. Йўқ бўлса, бахтингиз. Хиёбонларда "сайр" қилиб юрган бу хонимлар сув париларидай нозланиб, ўтган-қайтганларга сирли боқади, лаблари тамшанади. Жон олгувчи жоду кўзлари билан ўз ўлжасини домига тортади. Ўргимчак тўридек мустаҳкам бундай тузоқдан чиқишнинг иложси йўқ...

Л. ҳам Андижондан пойтахтга илм истаб келганди. Этаги билан сочи битта бу қизга ҳамқишлоқларининг ҳаваси келарди. Атрофида йигитлар парвона, оналар шундай келиним бўлсайди, дея орзу қилишарди. У чиндан-да фариштадек покиза, соҳибжамол қиз эди. Фарзандинг бўлса, шундай барно бўлсин экан-да! У оиланинг фахри, ғурури эди.

Л. мактабни тамомламасдан уйига совчилар кела бошлади. Якка-ю, ёлғиз қизини эрта турмушга беришни истамаган ота келган совчиларни қуруқ қайтаради. Онасиз ўсганлигини, кўнгли ўксиб бошқалардан кам бўлмасин, дея уни Тошкентга ўқишга олиб келади. Тиббиёт билим юртига "жойлаб" қўяди. Орадан бир ой ўтгач, Л. нинг зулфдек узун қаро сочлари кесилди, узун кўйлаклар ҳам. Энди у ҳақиқий шаҳарлик "модница" қизга айланганди. Атрофида йигитлар парвона бўла бошлади. Дарслар четта сурилди. Ҳар куни "ошиқ"лари билан ресторанма-ресторанларни кезар, тунги барлар унинг иккинчи уйи бўлиб қолганди. Енгил-елпи ҳаётга ружу қўйган қиз ўз-ўзини шу йўлда қурбон қилди. Бу йўл эса ботқоқликдек гап. Унга кириш бору, чиқиш йўқ...

Бу биргина мисол. Бу каби воқеа-ҳодисалар кўз ўнгимизда содир бўлади. Яқин инсонларимиз эса аллақачан ўзлигидан воз кечиб, бир дақиқалик роҳат учун қалбларини қорага ўрашмоқда. Хўш, сўнгги пайтларда фоҳишабозлик, жиноятчилик каби ёмон иллатларнинг ёшлар орасида авж олаётганига сабаб нима? Бу ҳақда Мирobод туман ички ишлар бўлими терговчиси, катта лейтенант Равшан Исмоилов шундай деди:

— Ҳеч бир фарзанд дунёда ўғри, каззоб бўлиб туғилмайди. Уни ўраб турган муҳит, оиладаги тарбия йигит ёки қизни ҳаётнинг тўғри ёки эгри йўлига бошлайди. Айни пайтда эса қизлар орасида танасини сотиб ҳар-хил касаллик келтириб чиқараётганлар учраб турибди. Улар нафақат ўзини, қолаверса бошқаларни ҳам бадном қилади. Шуни алоҳида таъкидлашим керакки, барча олий ўқув юртларида, мактабларда қизларга тушунтириш ишлари янада кучлироқ олиб борилса, уларни ҳаётга тайёрлашда турмушнинг ўнқир-чўнқир ерларини, оғир зарбаларини, буларнинг барчаси ўткинчи эканлигини тушунтириш лозим, деб ҳисоблайман. Мана яқинда ўн етти ёшли Ф. исмли қиз фоҳишабозлик уйида қўлга олиниб ҳозирда тергов ишлари кетяпти. Қўшмачилик ортидан кун кўраётган аёлларнинг ифлос ишларидан гулдек нозик қизларнинг хазон бўлиши, тўғриси мени ташвишлантиради.

Кўпчилигимиз турмуш тарзи ёхуд пешонасида бори, дермиз, биринчи галда. Пул етишмайди, тирикчилик мураккаб, дерсиз? Олдин-чи? Илгари ҳам аёлларга осон бўлмаган-ку. Ўттизинчи-элликинчи йиллар қаҳатчилигини бошидан кечирган ўзбек аёлини ёдга олайлик. Уруш туфайли ёрларидан айрилган ёш келинчаклар садоқатни, вафодорликни ўзларига муқаддас билишган-ку! Келинг, айбни дастлаб ўзимиздан қидирайлик. Ҳар куни ойнаи жаҳон орқали матбуотданми ёки минбарда турибми маънавият ҳақида баҳс юритамиз. Амалдачи? Тўғри, гап кийимда эмас! Барибир инсон табиатини, кўринишини ана шу кийган кийими орқали тасаввур қилиш ёхуд у ҳақда маълум бир фикрга келиш мумкин. Шундай экан, фоҳишалар каби кийинаётган қизларга ҳам "ҳой" дейиш вақти келгандир, чамамда.

Кези келганда яна бир масала устида тўхталишни лозим, деб топдик. Тунги дискотекалар, "бильярдхона" номи остида иш юритадиган ишратгўшалар ёнимизда. Буни барчамиз кўрамиз-у, кўрмасликка оламиз. Менга нима, қабилида иш тутамиз. Фарзандингиз ана шу "жар"га қуламаса бўлди, бировнинг боласи билан неча пуллик ишингиз бор. Сиз кўзингизни юмиб, қулоғингизни беркитасиз, биз ҳам... Виждонимиз эса азобда. "Эротика" театрлари ўз томошабинини йиғяпти. Бу-ку бугунимиз, эртамиз қандай бўлади?

Ёнимизда жовдираб турган бола ҳеч нарсани англамай биздан жавоб кутади. Биз эса жиммиз. "Эркин" боланинг қизиқиши ортиб эътиборсиз қолган саволларига жавоб излашга интилади. Дискотекаларни кезади... Тузук одам кирмайдиган ресторанларга бошини суқади. Табиатида, хулқ-атворида лоқайдсизлик, эътиборсизлик каби иллатлар пайдо бўлади. Энди бунга ким айбдор?

Хулоса чиқариш фикридан йироқмиз. Бироқ инсоннинг қадр-қиммати барча нарсадан устун ва бебаҳо. Уни асраш эса ҳар кимнинг ўз ихтиёрига берилган. Чунки ҳаёт кўзгуга ўхшайди. Унда одамларнинг қилган ишлари-ю, юриш-туришлари ана шу ҳаёт кўзгусида акс этаверади.

Зиёда АШУРОВА

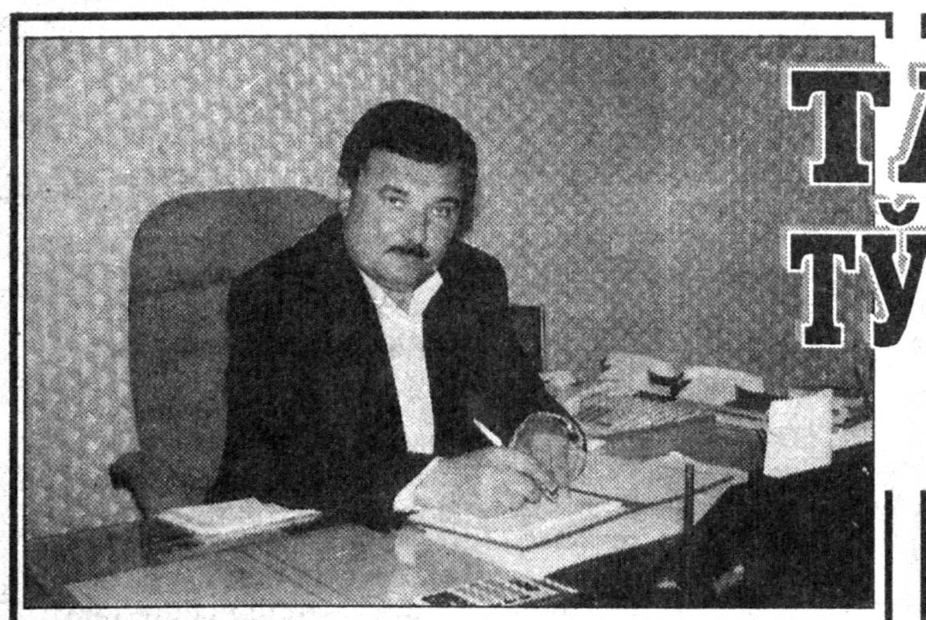

ТАБИИЙ ГАЗДАН ТЎҒРИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

«Навоийгазтаъминот» шўъба корхонаси директори Баҳодир Мансуров билан суҳбат

— Суҳбатимизни “Навоийгазтаъминот” корхонасининг бугунги куни, истеъмолчиларга узлуксиз газ етказиб бериш борасида амалга оширилаётган ишлар билан бошласак.

— Бугунги кунда мамлакатимизда олиб борилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг кенг ривожланиб боришида газ таъминот корхоналарининг ўрни сезиларли, деб ўйлайман. Юртдошларимиз хонадонларини ҳамда улкан саноат корхоналарининг аксариятини узлуксиз ва хавфсиз газ билан таъминлаш бизнинг зиммамиздаги вазифадир. Ҳукуматимиз раҳбарлари томонидан олдимизга қўйилаётган газдан оқилона фойдаланиш, исрофгарчиликка йўл қўймаслик вазифаларини амалда бажариб келмоқдамиз. Корхона томонидан 2002 йилнинг биринчи чорагида вилоят ҳудудидаги саккизта шаҳар ва туман хўжаликларига, шунингдек, 1384та улгуржи истеъмолчиларга, 99838та хонадонларга шартнома асосида 219,95 миллион метр куб газ етказиб бериш режалаштирилган эди. Ўтган вақт давомида истеъмолчиларга 219,88 миллион метр куб газ етказиб берилди. Буни пулга чаққанимизда 277767,7 минг сўмлик газ етказиб берилганини кўрасиз. Навоий вилоятини газлаштириш бугунги ҳолатига кўра 76,8 фоизни ташкил этади. Ҳаммаси бўлиб 2900,301 километр узунликдаги газ қувурлари тортилган. Бу қувурларнинг 324,14 километрини юқори, 711,3 километрини ўрта, 1864,5 километрини паст қувурлар ташкил этади.

Газ билан таъминлаш ва газни жойларга етказиб беришда қувурларнинг ҳолати муҳим роль ўйнайди. Газ етказиб бериш тармоқлари, яъни қувурларни 514,6 километри ер остидан, 2385,6 километри ер устидан ўтказилган. Истеъмолчиларга 1553 та газ тақсимлаш қурилмалари ва ўнта газ тақсимлаш станциялари орқали табиий газ етказамиз. Газ тақсимлаш қурилмаларини нормал режимда ишлаши ва таъмирлаш ишлари ўз пайтида бажарилганлиги туфайли 2001-2002 қишки мавсум оралиғида газ таъминотида узилиш ҳоллари рўй бермади. Қишки мавсумнинг ҳарорат кескин пасайган даврларида газ тақсимлаш станцияларидан анча узоқда жойлашган Қизилтепа ва Навбаҳор туманларининг айрим маҳаллаларида газ босимининг пасайганлиги кузатилди. Бу ўз навбатида аҳолининг эътирозига сабаб бўлди. Мазкур ҳолатни ўз вақтида олдини олиш бўйича аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқиб, “Ўзгазлойиҳа” институти билан ҳамкорликда қўшимча газ қувурлари тортиш ишларини бошладик. Шу билан бир қаторда Навбаҳор туманида газ таъминотини яхшилаш борасида амалий ишлар олиб борилмоқда. Туман ҳудудидан ўтган газ қувурларини таъмирлаш ва алмаштириш жараёни жуда тез кунларда ўз ниҳоясига етади. Ишларимизнинг барчаси хонадонларга узлуксиз ва хавфсиз газ етказиб беришдан иборат бўлгани учун жамоамиз қўлидан келган барча ишларни амалда бажариб келмоқда.

— Вилоятда газдан ноқонуний фойдаланаётган фуқароларни фош этиш ва бундай иллатларнинг олдини олиш борасида қандай иш олиб борилмоқда?

— Мамлакатимизда кичик ва ўрта бизнесни қўллаб-қувватлаш доирасида амалга оширилаётган мақсадли режаларни яхши англаб етган халқимиз тобора тадбиркорлик ва ишбилармонликка ўрганмоқда. Албатта бу ишлар мамлакатимизнинг иқтисодий ривожланишида муҳим аҳамият касб этади. Мазкур соҳанинг ривожланиши учун аввало барчамиз қўлимиздан келган ёрдамни аямаслигимиз керак. Лекин ҳаммаси қонун доирасидан чиқмаган ҳолда бўлиши лозим. Текширувлар натижаси шуни кўрсатмоқдаки, айрим тадбиркорлар мўмай даромад топаман деб, газдан ноқонуний йўллар билан фойдаланмоқдалар. Улаш мумкин бўлмаган қувурлардан ўз хонадонларига газ тортиб келинмоқда. Мисол учун, вилоятимизнинг Кармана туманида ўтган тўрт ой давомида олтита объектнинг ноқонуний уланиш йўллари аниқланди. Шунингдек, якка тартибдаги тадбиркор (нон пишириш билан шуғулланади)нинг тандирга газдан ноқонуний фойдаланганлиги фош этилди. Бу иш туман прокуратураси томонидан ўрганилди ва жисмоний шахслардан кўпчилигига 33727 сўм модий жарима солинди.

Вилоят ҳокимлиги, ички ишлар бошқармаси ҳамда маҳалла қўмиталари билан биргаликда ҳам қизғин иш олиб бориляпти. Натижада вилоят бўйича газга ноқонуний уланган 120 та хонадон ва 55 та якка тартибда иш юритувчи улгуржи истеъмолчилар аниқланди. Уларнинг барча ҳужжатлари расмийлаштирилиб, маъмурий органларга юборилди. Улардан жами 388,0 минг сўм жарима ундирилди.

Вазирлар Маҳкамасининг электр энергияси, сув ва газдан ноқонуний йўллар билан фойдаланилаётган шахсларга қарши курашиш доирасидаги қарорларни бажарилишини таъминлаш борасида аниқ режалар тузганмиз. Табиий бойлигимиз бўлган газдан фойдаланишда ҳар бир фуқаро ўз ҳиссасини қўшиши ва тежаган газдан газлаштирилмаган хонадонларни газлаштириш имкониятини яратилишини, ҳамда келажак авлодимиз манфаатини кўзлаган ҳолда фойдаланишимиз зарур. Ҳеч ким газни бизга текинга ҳам бераётгани йўқ. Бу бойлик бугун бор. Яна 150 йилдан сўнг бўлмаслиги ҳам мумкин. Шунинг учун тежамкорлик бош мақсадимиз бўлиши шарт. Давлат томонидан миллион-миллион пул сарфланиб хонадонларимизга табиий газ ўз вақтида етказиб берилса, биз эса ундан ноқонуний йўллар билан фойдалансак кимга фойдаю, кимга зарар?! Шу сабабли кишиларнинг ўзи тўғри хулоса чиқариб олиши, табиий бойлигимизни асраши лозим.

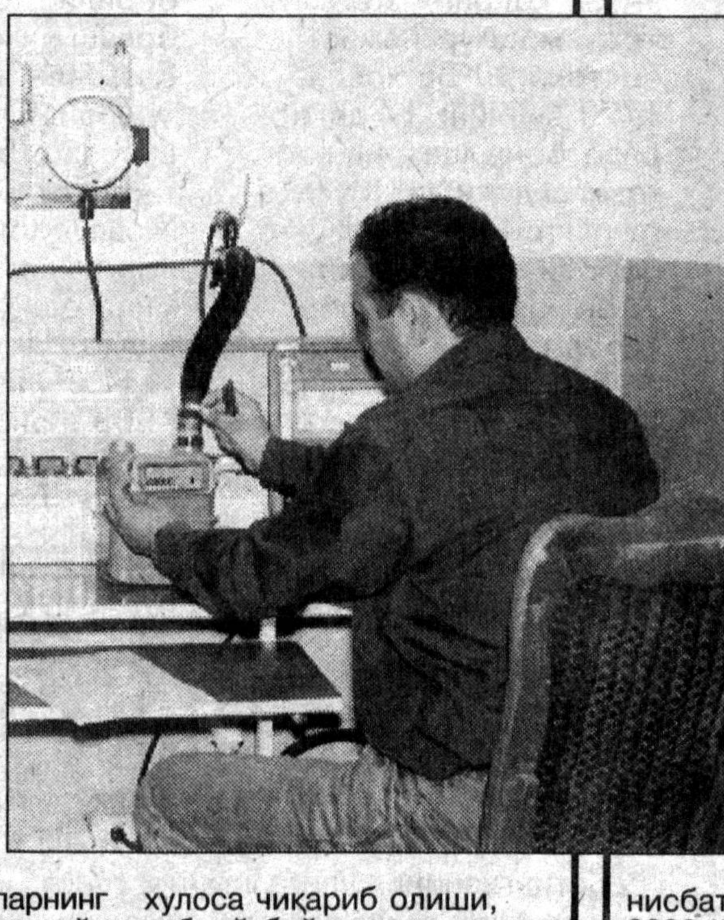

— Газ ҳисоблагичларнинг ҳамма хонадонларда ўрнатилмаганлиги ҳам исрофгарчиликка сабаб бўлмаётганмикан?

— Ҳақиқатан ҳам, уйимизда ёниб турган чироқларнинг қувватини ҳисоблаб борадиган ҳисоблагичлар мавжуд. Шу мавжудлик сабабли кундузи уйда чироқ ёниб турмаслигини назорат қилиб борамиз. Бу ҳол ҳар биримиз учун одатий масалага айланган бежиз эмас. Аммо уйда ёниб турган печка, плитадаги газни ҳисоблайдиган мослама йўқлиги сабабли газ приборларини эртаю кеч ёқиб қўямиз. Бу ҳол оиламиз учун қанчалик хавфли эканлигини билсакда бунга кўпчилигимиз эътибор бермаймиз.

Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 28 мартдаги қарорига кўра хонадонларга газ сарфини ўлчаш асбобларини ўрнатиш режасини вилоят ҳокимлиги билан ҳамкорликда ишлаб чиқдик. Айни палла газ сарфини ўлчаш асбобларини ўрнатиш учун малакали мутахассислардан иборат бригадалар тузилган. Газ сарф-харажатини ўлчаш асбобининг афзаллик томони шундаки у хонадонимизда бир кунда қанча газ ишлатилганлигини кўрсатиб туради. Натижада газ исрофланишининг олдини олишга эришилади. Газ ўлчагич газ таъминотчисига ҳам, истеъмолчига ҳам фойдалидир. Негаки, истеъмолчи бир ой мобайнида ҳисобланган аниқ газнинг пулини тўлайди. Газ ўлчагич ўрнатилмаган хонадонлар эса ҳисобланган иситиш майдонига нисбатан ҳақ тўлашади. 2002 йилнинг биринчи чорагида вилоят бўйича 451 дона газ сарфини ҳисоблаш асбоблари ўрнатилди. Вилоятда катта саноат корхоналари кўплиги ҳисобга олиниб, уларни ишчи хизматчилари хонадонларини газ ҳисоблаш асбоблари билан таъминлаш борасида икки томонлама шартномалар тузиляпти. Айни пайтда ҳукуматимиз томонидан аҳолига газ ҳисоблагичлар ўрнатишда бир қанча енгилликлар яратилмоқда. Шу жумладан ўрнатилаётган газ ҳисоблагичлар пули, сарфланаётган газ учун тўланадиган тўловларга қўшилган ҳолда беш йилгача бўлган муддат ичида тўланади. Ундан ташқари “Навоийгазтаъминот” шўъба корхонаси тасарруфида газ сарф харажатини ҳисоблайдиган асбобларни жорий таъмирлаш ва сервис хизмати кўрсатиш бўйича кичик цехни ишга туширдик. Ва ушбу цехда ҳозирчалик уч киши иш билан таъминланган. Кейинчалик бу цехни кенгайтириш режаларимиз ҳам йўқ эмас.

Газ сарфини ҳисоблаш асбоблари билан барча хонадонлар таъминланса, сарф-харажатни ўз навбатида йиғиб олиш ҳам ходимларимизга анча осон бўларди. Ишлатилган газ учун тўловларни йиғишда Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари асосида иш олиб борилиб 2626,2 минг сўмлик қарз ихтиёрий равишда ундириб олинди. Жойлардаги маҳалла йиғинлари ва ширкат хўжаликлари билан биргаликда газ харажатларини йиғиш бўйича шартномалар тузилиб, ойлик тушумларидан келиб чиққан ҳолда маҳалла йиғинларига ҳақ тўланмоқда. Вилоят аҳолисининг табиий газ учун бир ойлик тўлови 90,0 миллион сўмни ташкил қилади. 2002 йил 1 апрелга нисбатан “Навоийгазтаъминот” шўъба корхонасидан аҳолининг дебитор қарзи 157820,0 минг сўмни ташкил этади. Бу эса вилоят истеъмолчиларини 1,5 ойлик газ тўлови билан тенг. Шу билан бирга вилоятдаги барча хонадонлар қайта кўрикдан ўтказилиб, хонадонлардаги мавжуд ностандарт газ асбобларини стандарт газ асбобларига қишки мавсумгача алмаштириш бўйича огоҳлантирилиб борилмоқда. Ҳозир ташкилотимиз томонидан аҳолига газ ҳақини ўз вақтида тўлашларини таъминлаш борасида тушунтиришлар олиб борилмоқда. Маҳалла қўмиталарида газчилар бурчаклари ташкил этилган. Бундай тадбирларимиз албатта ўз самарасини беради деб ўйлайман.

«Turkiston» мухбири
Жобир ХЎЖАҚУЛОВ
суҳбатлашди

Эрик ФИХТЕЛИУС

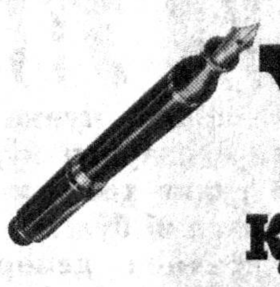

ЖУРНАЛИСТИКАНИНГ ЎН ҚОИДАСИ

(Давоми, боши ўтган сонларда)

Мухбир ўзига керакли ҳужжатни идора, корхона ё ташкилотнинг девонхона (канцелярия) дафтаридаги рўйхат рақамларидан топади ёки (кўп ҳолларда) “Фалончи сизларга фалон вақтда топширган ариза (ёки шикоят хати)-нинг оқибати нима бўлганини айтиб бероласизми”, деб илтимос қилиши мумкин.

Швецияда мансабдорлар мухбир ёки арзгўй фуқоро сўраган ҳар қандай ошкора ҳужжатни “шу заҳоти” ёки “қисқа муддатда” топиб беришга мажбур. (Фақат баъзи махфий ҳужжатлардан ташқари.) Матбуот эркинлиги ва Сўз эркинлиги ҳақида Қонунларнинг бажарилишини назорат қилувчи Адлия вазирлиги канцлери мухбир ёки фуқаро сўраган бирор ҳужжатни топиб беришни пайсалга солган, бу масалада одамларни овораи сарсон қилган мансабдорларни аяб ўтирмайди. Қонун-қоидага кўра, сўралган ҳужжат бир неча минутда топиб берилиши керак. Лекин амалда гоҳо бу иш бир кунга ёки бир неча кунга чўзилади.

Оғзаки манбалар

Журналист ишида кўпинча оғзаки манбаларни топиш осонроқ ва муҳимроқдир. Халққа тушунарли қилиб айтиладиган янгилик ёки воқеа хали ёзма ҳужжат шаклига тушмаган бўлиши мумкин. Мухбир доимо бирор воқеани ёки янги ҳужжатнинг мазмунини тушунтириб берадиган одамларни излайди ва топади. Ҳар бир идора, корхона ёки ташкилот, муассасада мухбир учун янги хабарларни айта олувчи одамлар топилади. Баъзи мансабдорлар, хизматчилар мухбирга янгиликни айтиб беришни ўзларининг хизмат бурчи деб биладилар, бошқалари Сўз эркинлиги ва Матбуот эркинлиги ҳақидаги Қонунларга асосланиб ахборот берадилар. Баъзи ахборот берувчилар ўзларининг номлари айтилмаслигини истайдилар. Мен кўп йиллик иш тажрибамда кўрдимки, муҳим янгиликларни билган кўпчилик одамлар ўзи билган, ишонган мухбирга айтиб беришни хуш кўрадилар.

Бошловчи журналистнинг биринчи қиладиган иши – ўз ҳудудидаги корхоналар, идоралар, ташкилотларда янги хабарларни айтиб бера оладиган бошлиқлар ёки хизматчиларнинг исми-шарифини, адреслари, телефон рақамларини ёзиб олишдан иборат, токи зарур бўлиб қолганида улардан тез ахборот олиш мумкин бўлсин. Сал кейинроқ, мухбир ўз ихтиёри билан янгиликларни айтиб берувчи одамлардан иборат ахборот тармоғини тузиб олиши мумкин. Баъзилар янгиликларни самимий, беминнат айтиб берадилар.Баъзи ходимлар (ёки ишчилар) ўз корхонасида, идорасида юз бераётган ноҳақликларни мухбир ёзиб чиқишини, аммо ўз номи айтилмаслигини истайди. Агар бошлиқ мухбирга ким айтганини билиб қолса, иш чатоқлашади. Бирор корхонада бўлаётган низолар ва жанжалларни ходим мухбирга айтиб беради, аммо унинг номи матбуотда берилса, ишдан ажраб қолиши мумкин. Шунинг учун ахборот манбалари – хабар берувчиларнинг кўпчилиги номи яширин қолишини истайдилар.

Оддий ишчи, шифохонада ҳамшира ёки энага, дўконда сотувчи, шунингдек, баъзи мансабдорлар, дипломатлар ёки сиёсатчилар ўз иш жойларида юз бераётган воқеаларнинг матбуотда ёритилишини ҳоҳлайдилар, аммо номларини яширишни афзал кўрадилар. Ахборот бериш эркинлиги ва манбанинг номини айтмаслик ҳуқуқи – демократияни сақлашнинг асосий ҳимоя воситаларидир. Бу соҳада кўп йиллар ишлаш давомида мен мухбирнинг манбалар билан ишлашининг қуйидаги қоидаларини ишлаб чиқдим:

On the record (Матбуот учун)

Соғлом маънавий муҳитда яшаётган, ишлаётган корхонада, идорада, сиёсий партия ёки ташкилотда ошкоралик хукм суради. Ошкоралик – эркин фикр алмашувининг асосий шарти, ўзагидир.

Ахборот йиғиш ва уни матбуотга беришнинг асосий шартларидан бири – журналистга ахборот берувчи шахс ўз номини (мухбирга) айтиши, ўз фикрини ҳаммасини ёки исталган қисмини On the record – матбуотга бериш мумкинлигини кўрсатиши керак. У мухбирга ахборот беришдан аввал, суҳбат ошкора бўлишини айтиб қўйиши, буни қоғозда (протоколда) қайд этиши керак.

Муаллифнинг фикрларидан парча келтирганда, мухбир албатта қўштирноқ ишлатиб, ажратиб кўрсатиши керак. Афсуски, Швеция оммавий ахборот воситаларида кўпинча мухбир билан муаллиф сўзлари аралашиб кетади, суҳбатдош сўзларига эътиборсиз қаралиб, муаллиф сўзларини мухбир хулосалаб айтиб юборади. Мухбир муаллиф сўзларини баён қилиб айтаётганида, қўштирноқ берилмайди. Аслида муаллифларнинг узун нутқларини умумлаштириб, ихчамлаш мумкин, лекин шунда ҳам мухбир билан муаллифнинг сўзлари аниқ ажралиб туриши керак.

Келишиб ишлаш

Ахборот олишнинг асосий тамойили – ошкора сўз айтишдир, аммо, баъзи ҳолларда манба, муаллиф номи яширин қолишни истайди. Бундай вақтда мухбир ўз манбаининг яширинлигини таъминлаши, уни ҳимоя қилиши керак. Швецияда ахборот берувчи редакция томонидан олий даражада ҳимоя қилинишини яхши билади. Бу демократиянинг асосий шарти бўлиб, бундай ҳолат фуқороларга баъзи корхона, ташкилотлар ёки хукумат йўл қўйган камчиликлар, ноҳақликларни ошкора танқид қилишга имкон беради.

Швецияда ахборот бериш эркинлиги ва манба номини яширин кафолатлари шунга имкон берадики, журналистлар юз бераётган воқеаларга чуқурроқ кириб борадилар ва турли далилларга йўл топадилар. Элчихона – дипломатия оламида жуда яхши ишланган ва пухта ўйланган “ўйин қоидалари” бор. Дипломат ёки ташқи ишлар вазирлиги ходими мухбирга бирор муҳим воқеа, ҳодиса ҳақида ахборот беришни истайди. Лекин ўз номини ошкора этилмаслигини ва унинг сўзларидан цитата олинмаслигини илтимос қилади.

Масалан, швед журналисти шафқатсиз диктатура авж олган учинчи дунё мамлакатига борди, дейлик. Швеция элчиси билан суҳбатда мухбир бу мамлакатда телба бир диктатор ҳукмронлик қилаётганлигини эшитади. Элчи мухбирга мамлакат қамоқхоналарида азоб чекаётган кўпгина сиёсий маҳбуслар ҳақида муфассал ҳужжатларни келтиради, Швеция мамлакати бу жафокаш маҳбусларга ёрдам бериши имкониятларини ҳам айтади. Шундай қилиб, дипломат мухбирга мамлакатдаги ҳақиқий аҳволни кўрсатади. Бундай маълумотларни мухбир расмий доиралардан ва уларнинг тарғиботчиларидан олиши жуда қийин ва ҳатто мумкин эмас эди. Мана шундай вазиятда мухбир дипломатдан газета, теле ёки радиодастурда ошкора чиқишини талаб қилиши мумкин эмас. Мухбир бу ҳақда материал тайёрлар экан, дипломат билан келишиб олган ҳолда, бу маълумотлардан ёрдамчи далиллар сифатида фойдаланади.

(Давоми бор)

Фарҳод РЎЗИЕВ ва
Абдуқаюм ПАРДАЕВ таржимаси

BANK VA ISLOHOT

«Саноатқурилишбанк»нинг минтақавий филиали

КРЕДИТ: ТАДБИРКОРЛИК, САМАРАДОРЛИК

Эътибор берсангиз, бугун мамлакатимизда кичик ва ўрта бизнесни ривожлантиришга катта эътибор қаратиляпти. Тадбиркорларга ўз фаолиятларини йўлга қўйишлари учун керагича имконият яратиб беришаётир. Йилдан йилга ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқаришда кичик ва ўрта бизнес субъектлари салмоғи ортиб бораётгани қувонарли ҳол.

Кичик ва ўрта тадбиркорликни ривожлантиришда банкларнинг ўрни беқиёс эканини таъкидлаб ўтиш лозим. Бугун ҳеч иккиланмай тадбиркорнинг таянчи банк, деб айтиш мумкин.

Республика акциядорлик тижорат «Саноатқурилишбанк»нинг Фарғона минтақавий филиали фаолиятида ҳам тадбиркорлик ривожи йўлида бир қатор ишлар қилинганини кўришимиз мумкин.

“Саноатқурилишбанк”нинг Фарғона вилоят филиали Марғилон, Қўқон шаҳарларида ва йирик ишлаб чиқариш корхоналари жойлашган Қиргули шаҳарчасида ўз бўлимларига эга бўлиб, бугунги кунда 933 та юридик шахсларга ҳамда жисмоний шахс мақомига эга бўлган 515 та хусусий тадбиркорга банк ўз хизматларини кўрсатмоқда.

Фарғона нефтни қайта ишлаш заводи, “Азот” ишлаб чиқариш бирлашмаси, “Қўқонспирт” очиқ ҳиссадорлик жамияти, Фарғона сунъий толалар заводи, Фарғона электр тармоқлари шўъба корхонаси, нефть маҳсулотлари вилоят корхонаси ва бошқа бир қатор корхоналар банкнинг йирик мижозлари ҳисобланади.

Банк фаолиятини таҳлил қиладиган бўлсак, иқтисодий кўрсаткичлар банкнинг ривожланиб, фаолияти такомиллашиб бораётганини кўрсатади. Мисол учун банк капитали йил бошида 613,1 миллион сўмни ташкил этган бўлса, бу кўрсатгич биринчи чорак давомида 687,6 миллион сўмга етказилди. Ёки банк капитали 74,5 миллион сўмга ортди. Бошқача айтадиган бўлсак, банк бўйича даромад режаси 108,3 фоизга бажарилди.

Банк мижозларининг харидоргир ва тез сотиладиган маҳсулотлар учун пул ўтказишлари ва сотилган маҳсулот тушумларини ўз вақтида банк кассаларига топширилиши устидан кунлик мониторинг ўрнатилган. Бунинг фойдали жиҳатлари бор. Бир томондан мижоз фойда кўрса, иккинчи томондан банк кассаларига пул тушуми тезлашади. Бундан банк ҳам, мижоз ҳам манфаатдор. Аҳоли қўлидаги бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилиш ҳамда омонатчиларга юқори даражали банк хизмати кўрсатишга алоҳида эътибор қаратилаётибди.

Жумладан, 2002 йил 1 январь ҳолатига кўра жалб қилинган омонат қолдиғи 250 миллион сўм бўлса, биринчи чорак якунига кўра 298, 7 миллион сўмни ташкил қилди. Бошқача қилиб айтганда, аҳоли омонатлари 48,7 миллион сўмга кўпайди. Ўтган уч ой давомида қариялар учун жорий этилган “Қадрият” омонатига 59,7 миллион сўм жалб қилинди.

Банклар олдидаги асосий вазифалардан бири мижозларга замонавий андозалар асосида хизмат кўрсатишдир. Электрон пластик карточкалар воситасида иш ҳақи тўлаш ташкил қилиниб, аҳоли ўртасида оммавийлаштириш мақсадида тарғибот-ташвиқот ишлари олиб борилаётгани банкнинг қулайлик яратиш йўлидаги қадамларидан биридир.

Банкда тадбиркорларнинг ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишлари учун “Тадбиркорлар бурчаги” ташкил этилди. Бундан ташқари инвестицион лойиҳаларни чет эл валютасида кредитлаш дастури стенди ҳам мавжуд бўлиб, унда кичик ва ўрта бизнес вакиллари инвестицион лойиҳалар бўйича ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб топишлари мумкин, шу билан бирга малакали мутахассислар тадбиркорларга умумиқтисодий масалалар, банк қонунчилиги ўзгаришлари тўғрисида консалтинг хизмати кўрсатмоқдалар.

2002 йил биринчи чораги давомида берилган кредитларнинг 60 фоиздан ортиқроқ қисми халқ хўжалигининг реал секторига йўналтирилган бўлиб, ажратилган 175,2 миллион сўм кредитнинг 67,3 миллион сўми қисқа муддатли, 107,9 миллион сўми ўрта муддатли кредитлардир.

Банк томонидан Қувасойдаги “Делконс” Ўзбекистон — Италия — Америка қўшма корхонасига Европа Тикланиш ва тараққиёт банки кредит линияси ҳисобидан ажратилган 3 миллион АҚШ доллари миқдоридаги кредит 2001 йилда вилоятда юқори қувватга эга бўлган йирик корхона барпо этилишига йўналтирилди. Ушбу корхона ҳозирда ўз фаолиятини бошлаб, аҳолига юқори сифатли консерва маҳсулотлари ишлаб чиқаришни режалаштирмоқда. Ушбу маҳсулотлар экспортбоп бўлиб, чет элга валюта ҳисобига сотиш ҳам кўзда тутилган.

Нодиржон ЮСУПОВ,
«Turkiston» мухбири

«Универсиада — 2002» спорт мусобақаларининг Бухорода ўтказилиши муносабати билан бу қадимий ва ҳамиша навқирон шаҳарда қурилаётган ўттиз етти минг ўринли стадионда ишлар қизғин. Ушбу катта спорт байрами муносабати билан Бухоро янгитдан чирой очмоқда. «Универсиада — 2002» яқинда якунланган «Умид ниҳоллари»нинг давоми сифатида ёшлар орасида катта эътибор топишига шубҳа йўқ.

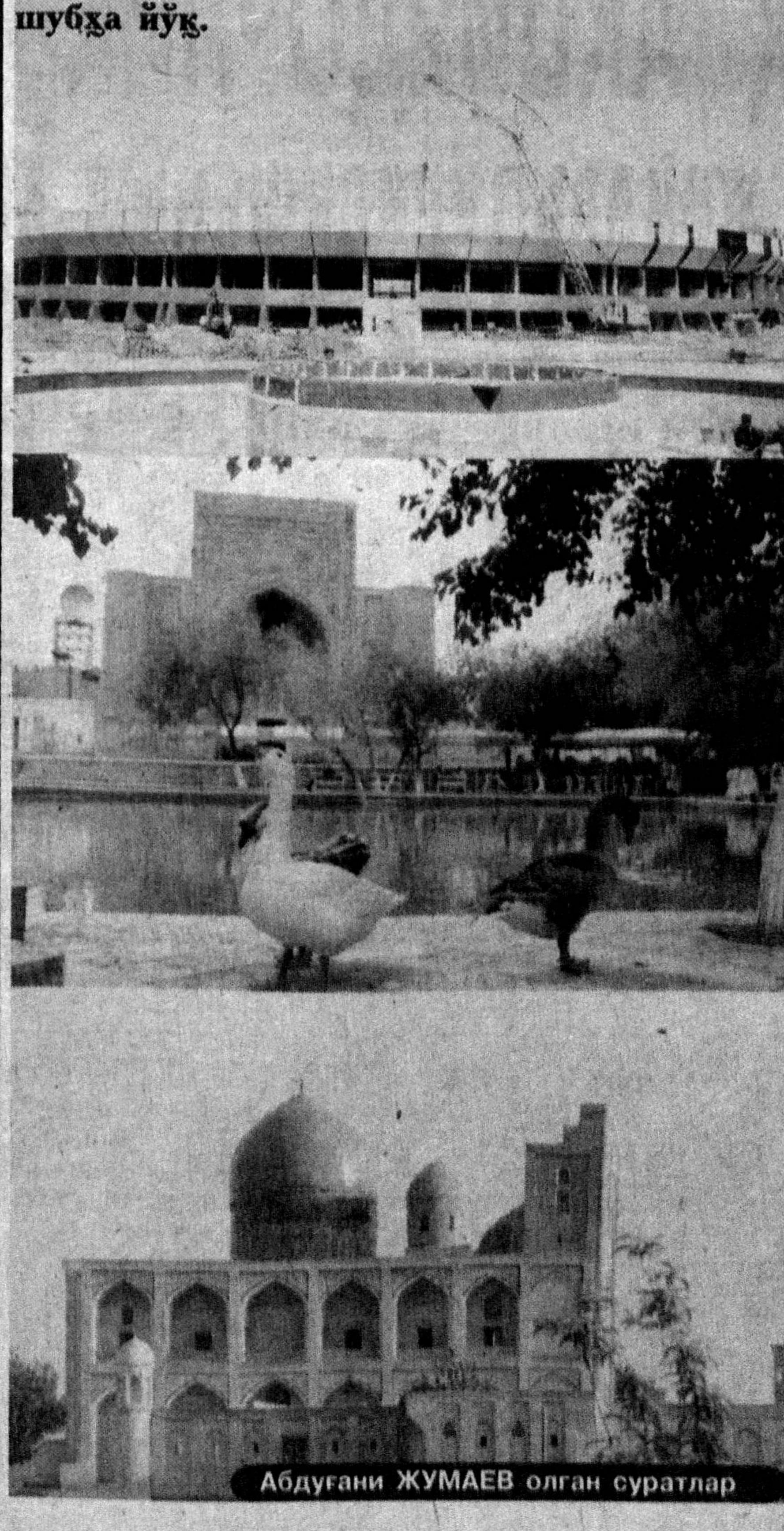

Абдуғани ЖУМАЕВ олган суратлар

Тошкент вилояти Бўстонлиқ туманидаги 4-ўрта мактаб томонидан Ишметова Дильбар Эргашбоевна номига O'R-A №384415 рақамли берилган шаҳодатнома йўқолганлиги сабабли **БЕКОР ҚИЛИНАДИ.**

Об утере диплома АУ №002345, выданного СПТУ — №1 города Ташкента в 1994 году на имя Жданова Николая Петровича, считать **НЕ ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ.**

Утерянный гос. ордер №01-02/9753 от 27.02.1993 г. О праве собственности Низинской Ольги Александровны на квартиру считать **НЕ ДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМ.**

Ижод билан мунтазам шуғулланмоқда

БЎЁҚЛАРДА АКС ЭТГАН КЎНГИЛ

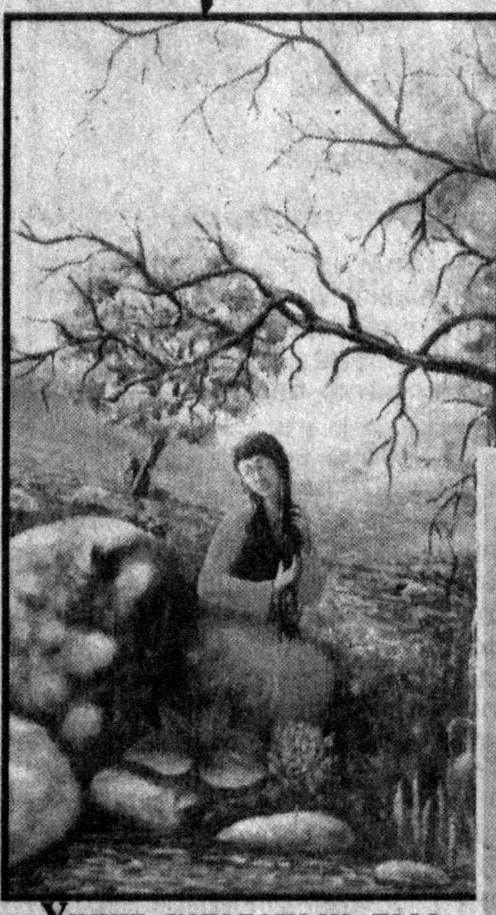

Унинг устахонаси талабалар ётоқхонасининг биринчи қаватида жойлашган. Ҳар гал кирганимда у ниманидир чизиб ёки хаёл суриб ўтирган бўлади. Ёш рассом Чоршанба Шамсиев доим изланишда. Тинмай суратлар чизади. Чизган расмларидан гоҳида қониқади, гоҳида эса йўқ... Лекин, барибир чизаверади, чунки суратлар, манзарали кўринишлар унинг ҳаёти мазмунига айланиб бўлган.

Устахона деворларига осилган расмларга тикиламан. Мана, менга анчадан буён таниш "Сумбул сочларини тараб турган қиз" деб номланувчи расм. Бир қараганда фариштани эслатади. Суратдаги қиз, рассом орзусидаги фаришта бўлса, не ажаб. Одамлар орасида "Ижодкор аҳли ернинг одамлари эмас", деган илмоқли гап юради. Бу шунчаки айтилмагандир.

Чоршанба айни пайтда Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий рассомчилик ва дизайн институтида ўқийди. Асли Қамашининг Қўшкўл қишлоғида туғилиб вояга етган Чоршанба талабаликнинг барча синовларини енгиб, ижод билан мунтазам шуғулланмоқда.

Камолиддин МИНГБОЕВ

YOSHLAR IJODI

ОЙ ТЎКИЛАДИ ОЙДАН

БАҲОР КЕЛСА

Баҳор келса
Гуллар очилса,
Кўм-кўк бўлса,
Қиру-адирлар,
Гўё бўлса,
Қирмиз пиёла
Тоғлардаги
Қип-қизил лола.
Етиб келса
Наврўзи олам,
Ҳамма дилда
Шодлик бир олам.
Учиб келса
Қушлар жанубдан,
Қувноқ ёшлар
Бўлса бохабар
Барча-барча
Бўлса баробар,
Қуражакмиз гуллаган
Бахтлилар боғин!

ГУЛИМГА

Ҳавасим ортди,
Гулимга боқиб.
Ёрим олибди,
Гулимни тақиб.

Таққан гулларинг
Чеккангда турсин.
Берган ваъдалар
Ёдингда турсин.

Ёшлик баҳоринг
Гуллар очибди.
Ёр димоғига
Атрин сочибди.

Зулфинг жингалак,
Юзингга тушган.
Гулларим ишқи,
Дилингга тушган.

Даста гулимни,
Бағрингга босдинг,
Меҳримга қониб
Ўтдек туташдинг.

Юзинг қизарди.
Қизил гулимдек
Боққанда сенга,
Икки кўзим тик.

Меҳринг оташин,
Гулда кўрайин.
Мажнунтол каби,
Сочинг ўрайин.

Бобур Мелик шод,
Боқар юзингга.
Гулим поёндоз
Босган изингга.

Бобур МЕЛИК

* * *

Дунёнинг бурчагида,
Гулида чечагида,
Оқшомлар эртагида,
Яшамоқда бир сулув.

Шарқираган сойдайин,
Ярқираган ойдайин,
Кўзгуга боқиб майин,
Яшамоқда бир сулув.

Кўзлар — кўриб маҳлиё,
Сўзлар — суйиб анбиё,
Юрти севги шаҳри-ё,
Яшамоқда бир сулув.

Тол барги тизим-тизим,
Олисдаги орзуйим,
Хаёли бермай изн,
Яшамоқда бир сулув.

Ишқда куйдим, йўқ омон,
Бўлгум адойи-тамом.
Таърифига тенг жаҳон,
Яшамоқда бир сулув

* * *

Куйган йўқдир мендайин,
Куйик жоним нетайин,
Гар бўлмасанг қошимда,
Жондан кечиб кетайин.

Қўмсаб сени ҳар дамда,
Тоқат қолмади танда.
Юрагимга қил сиғмас,
Юрсам ҳатто чаманда.

Ой тўкилади ойдин,
Мен дош берайин қайдин?
Дилда дардинг қалашар,
Кунлар ўтгани сайин.

Сой сўрайди дардимни,
Сув синайди сиримни.
Оташ бўладур олам,
Ташласам кўз қиримни.

Юрган йўлинг мендирман,
Хаёлдайин кенгдирман.
Остонангга бош қўйдим,
Мажнунларга тенгдирман.

Куйган йўқдир мендайин,
Куйган жоним нетайин?
Гар бўлмасанг қошимда,
Жондан кечиб кетайин.

Зулфия АШУРОВА

СИРЛИГИЧА ҚОЛМАГАН СИРЛАР

Мусиқалари билан инсон қалбини забт этган машҳур немис бастакори Бетховен 1770 йилнинг 17 декабрида Бонн шаҳрида таваллуд топди. Мусиқага бўлган қобилият унга бобоси ва отасидан ўтган эди. Чунки улар қирол саройида мусиқачи бўлиб хизмат қилишган. У ўн олти ёшида Моцарт билан учрашиш ниятида Вена шаҳрига йўл олади, аммо онасининг бевақт ўлими уни сафардан қайтаради. Ўшанда отаси ичкиликка берилиб, бутун оилани боқиш ўн саккиз ёшар Бетховен зиммасига тушади. Оғир ҳаёт бўлсада, Бетховен Кристиан Готлаб Нифи ҳамда Жозеф Хайди каби кишиларга қатнаб, ўз билимини оширади. 1790 йилда "Император Жезеф" II ўлими қошида", 1803 йили "Ероика" симфониясини, 1805 йилда "Леонарде" операсини яратади.Шу билан бирга "OPUS 101"мусиқа тўплами ҳамда 1810 йилдаги"Эдмонт" мусиқаси орқали мўмайгина даромад топади.

Бетховен ўз жияни Карл билан келиша олмай, жонига қасд қилади ва у оғир аҳволда тирик қолади. Бир йил ўтгач, шу жароҳат асорати туфайли Бетховен Вена шаҳрида 1826 йил 26 март куни оламдан кўз юмади.

Бастакорнинг ўлимидан сўнг текширувлар бошланиб, унинг уйидан иккита муҳим ҳужжат топилади. Маълум бўлишича,Бетховен 1799 йилга келиб қулоғи яхши эшитмай қола бошлаган, кейинчалик 1816 йилда умуман кар бўлиб қолган экан.Лекин шундай бўлса-да, у ноталар орқали мусиқа басталайверган. Кейинги ҳужжат эса шуниси билан муҳимки, Бетховен Иммортал Беловед исмли аёлни севган ва унга 1812 йилда мактуб ёзган. Айнан мана шу мактубда Бетховен аёлларга нисбатан шахсий сирларини ошкора тарзда ифода этган.

Рустам СУЛАЙМОНОВ

БУГУНГИ МАКТАБ ЎҚУВЧИСИ

ЎЗИ ЎТИРГАН ПАРТАНИ ЭҲТИЁТ ҚИЛАДИМИ?

Рост-да, биз доим узоқ умр кўрган кишилар тўғрисида ҳавас билан гапирамиз. Бу бизнинг одатимиз бўлиб қолган. Лекин-чи, буюмлар ҳам инсон садоқати туфайли "узоқ умр" кўриши мумкин экан. Ишонмайсизми?...

Одатдаги хизмат кунларининг бирида Паркент тумани Ҳисорак қишлоғидаги 12- мактабга бордим. Мактаб ҳаёти билан танишарканман, илмий бўлим мудири Абдураҳим аканинг "қария парталаримизни қаранг" деган илмоқли гапи диққатимни тортди. Аввалига гапни ҳазилга йўйдим. Кейин эса...

Ўқитувчи Гулзора Ёқубова инглиз тилидан 9-синфга дарс ўтаётган экан. Устоздан рухсат сўраб, мақсадимни айтдим. Ўқувчилар билан суҳбат қуриб, улар ўтирган парталар тўғрисида фикрларини сўрадим.

— Эшитишимизча, бу парталарни қишлоғимиздан чиққан Ғойибназаров деган киши ясаган экан. Ростми, ёлғонми билмайман, — деди ўқувчи Севдо Раҳимова.

— Мен ҳам эшитгандим,— суҳбатга қўшилди синфдоши Ҳамид Рўзибоев.— Калон ака, Нукрам, Мулла ака каби усталар парталарни таъмирлар экан. Шунча йиллардан бери жиҳозлар асл ҳолини йўқотмабди.

— Сиз тилга олган усталар ҳали ҳам борми?

— Ҳа, уларнинг катта усталари яқинда ҳаётдан кўз юмди. Таслим, Ортиқбой, Мулла ака ҳали ҳам устачилик қилишади, — қўшимча қилди Лазиз Дўстов.

Маълум бўлишича, айни вақтда мактабда меҳнат қилаётган Мирҳожи ака Мирҳаитов, Ғойибназар Ниёзалиев каби ўқитувчилар ҳам ана шу "кекса" парталарда ўтириб, савод чиқарганлигини таъкидлашди.

— 1947 йилларда бу парталарда ўтиргандим. Ўн йил мобайнида бу парталар биз билан ҳамроҳ бўлди. Шундан бу ёғига ҳисобласак, 55 йил тўлибди. Аслида оталаримиз, акаларимиз ҳам шу парталарда ўтиришганини айтишган эди,— дея ўқувчиларнинг фикрини тасдиқлади она тили адабиёти ўқитувчиси Ғойибназар Ниёзалиев.

Кейинги 20-25 йил ичида мактабларга металлдан тайёрлаб келтирилган стол-стуллар кўпга бормай, умрини "яшаб" бўлганлигининг гувоҳи бўлганман. Ёғоч парталар мингдан ортиқ ёшларни ўз бағрига ўтказиб билим олишига кўмаклашган.

Демак, буюмга ҳам меҳр, садоқат бўлса, худди инсон сингари узоқ-умр кўриши, қанча-қанча ўқувчиларнинг ҳожатини чиқариши ўз исботини топиб турибди-да. Қолаверса, ворисларимизга аждодлар меросини асраб-авайлаш руҳини сингдирганлигимиз туфайли мазкур мактабда хотира сақланиб турибди. Бундан ўрнак олса, ҳавас қилса арзийди. Шундай эмасми?

Абдухузур ҚОРАБОЕВ, журналист

«ИЛОЖИ БЎЛСА, ЁРДАМ БЕРИНГ...»

"Мен 1989 йил декабридан бери меҳнат ногирони ҳисобланаман. Дастлаб мен ишга лаёқатсизлигим сабабли қисман тўланадиган нафақа пули олдим, 11 йилдан бери эса ололмаяпман. Кўп жойларга ёрдам сўраб мурожаат қилдим, натижа эса йўқ. Иложи бўлса, менга ёрдам беринг".

ТАҲРИРИЯТДАН: Жиззах шаҳри Кошғарий кўчаси 9-уй 2-хонадонда истиқомат қилувчи О. Аҳадининг ёрдам сўраб йўллаган хатини эътиборингизга ҳавола этяпмиз. Аризага илова қилинган ҳужжатлардан маълум бўлишича, бахтсиз воқеа сабабли О. Аҳади чап қўлидаги тўртта бармоғидан айрилган. Қарамоғидаги 13 ва 14 ёшли икки фарзанди, ҳеч қаерда ишламайдиган хотинини боқиш учун эса моддий таъминоти йўқ.

Ўйлаймизки, мактуб эгасига мутасадди ташкилотлар тегишли жавоб қайтарадилар.

ЗЕҲНИНГИЗНИ СИНАБ КЎРИНГ

Дўстингизнинг қўлига иккита танга беринг: бири жуфт рақамли, иккинчиси тоқ рақамли бўлсин. Масалан, ўн ва беш сўмлик танга. Дўстингиз сизга кўрсатмасдан тангаларнинг бирини ўнг қўлига, иккинчисини чап қўлига олсин. Сиз унинг қайси қўлида қандай танга борлигини осон топишингиз мумкин.

Дўстингизга ўнг қўлидаги танганинг рақамини кўпайтиришни, чап қўлидаги танга рақамини эса иккига кўпайтиришни унга таклиф қилинг. Ҳосил бўлган натижаларни бир-бирига қўшиб, йиғиндисини сизга айтсин. Агар ҳосил бўлган йиғинди жуфт сон бўлса, дўстингизнинг ўнг қўлида ўн сўмлик танга, агар йиғинди тоқ сон бўлса, беш сўмлик танга дўстингизнинг чап қўлида бўлади.

Нима учун доим шундай бўлишини тушунтириб беринг.

Жавобларингизни кутамиз.

А. ХАКИМОВ чизган расмлар

QIZLARGA MASLAHAT

ЛИМОНЛИ ПЕЧЕНЬЕ

260 гр. ун, 40 гр. шакар, 120 гр. сариёғ билан қориштирилади, тайёр маҳсулотга 2 дона тухум сариғи, 1 дона лимоннинг суви, 20 гр. атрофида сут аралаштирилади. Тайёр бўлган хамир тахтада ёйилиб, кичик қолипчаларга мослаб кесилади ва териб чиқилади, устига тухум оқи суртилиб, майдаланган ёнғоқ ва шакар сепилади, сўнгра қиздирилган печда пиширилади.

Наргиза ҚОДИРОВА

«ҚЎҚОНСПИРТ» ОЧИҚ АКЦИЯДОРЛИК ЖАМИЯТИ

АКЦИЯЛАР СОТИЛИШИ ВА ЖОЙЛАШТИРИЛИШИНИНГ БОШЛАНИШИНИ

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

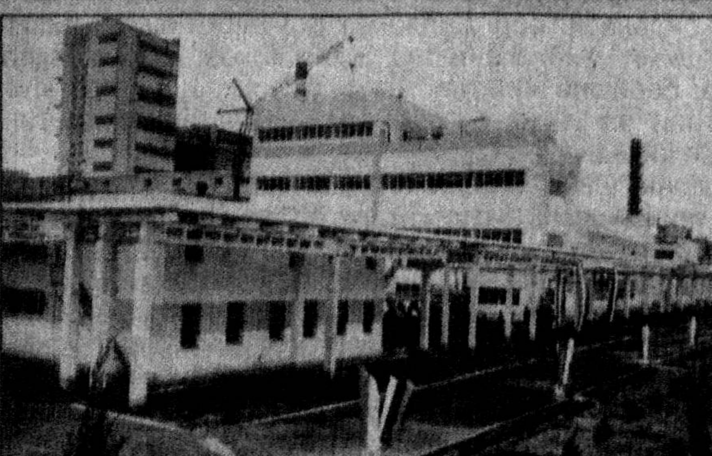

Асосий ишлаб чиқариш маҳсулоти — озуқа этил спирти

Ишлаб чиқариш қуввати (бир йилда) — 2464,2 минг дал (1дал — 10 литр)

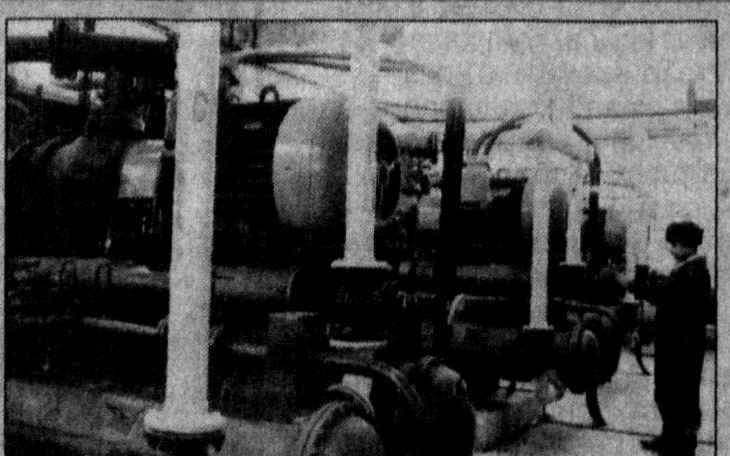

Устав фонди — 10127692,0 минг сўм.
Акциялар сони — 10127692 дона
Битта акциянинг номинал қиймати — 1000 сўм
(ҳамма акциялар бир хил номинал қийматга эга)

Давлат улушига ажратилган акциялар — 51%
Меҳнат жамоаси улушига ажратилган акциялар — 2%
Хорижий инвесторлар улушига ажратилган акциялар — 47%

Манзил: Қўқон шаҳри, Муқимий шаҳарчаси — 713030
Тел: 8 —(37355) 35573, 32249, 21657, факс: 30737

Чиқарилаётган акцияларга қимматли қоғозларни идентификациялаш миллий рақамли тизимининг RU101P0306T5 миллий идентификация рақами берилди.

СКАНВОРД

Ушбу венгерча бошқотирмада республикамиз пойтахти Тошкентнинг тарихи ва бугуни жамланган. Яъни, унинг ўн икки тарихий дарвозаси номлари ҳамда айни кундаги шаҳар ҳудудидаги ўн бир туман номи яширинган. Қани, уларни топишга уриниб кўринг-чи.

А	К	О	В	М	И	Р	О	Р	Ҳ	А	С	А	Ч	К
А	М	М	О	В	С	О	З	А	З	М	А	М	А	Ў
Л	Р	О	М	Б	О	Б	Н	О	Л	Қ	Ў	Қ	Р	К
И	К	Ҳ	И	И	Д	О	А	Ғ	И	Ч	Қ	А	Й	О
Х	Й	А	Р	Р	Й	О	Т	И	Ч	Н	О	Н	Д	Р
О	А	Ш										А	С	А
Н	Ҳ	У										Р	О	Қ
Т	О	Р										Я	К	К
К	О	Б										К	А	А
Е	Н	Ғ										Б	З	С
Б	Ғ	А	С	З	Р	И	Л	Е	Г	Р	Л	А	Р	А
Қ	У	Л	У	О	К	М	И	Р	Б	Е	С	А	О	Й
А	Ш	Л	О	М	А	Ю	М	И	Е	С	Л	М	Й	Ў
А	Қ	О	Н	С	У	Н	Е	Т	К	Б	У	Т	Х	Қ
Р	Д	О	Б	О	Ч	О	Ғ	Ё	Ш	Е	П	А	А	Т

Тузувчи: Масъуд ТУРСУНЗОДА

Turkiston
МУАССИС: «КАМОЛОТ» ЁШЛАР ИЖТИМОИЙ ҲАРАКАТИ

Газета Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитасида № 00012 рақам билан рўйхатдан ўтган.

Босишга топшириш вақти-21.00
Топширилди 21.00

1 2 3 4 5 6

Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А-2.

Бош муҳаррир: Салим АШУРОВ

Таҳрир ҳайъати: Ботир УБАЙДУЛЛАЕВ, Комил ЮСУПОВ, Аслиддин БОЛИЕВ, Юсуф ЖЎРАЕВ (Бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари), Рустам ҚОСИМОВ, Баҳодир МАХСИТОВ, Анвар ЖАББОРОВ, Ислом ҲАМРО, Ғайрат ШОУМАРОВ, Авазхон СОДИҚОВ, Насриддин МУҲАММАДИЕВ, Шоазим МИНОВАРОВ, Ғаффор ҲОТАМОВ, Абдуғани ЖУМАЕВ

Вилоят мухбирлари:
Сурхондарё ва Қашқадарё вилоятлари бўйича — Термизда: 8-37-622 —3-53-88
Бухоро ва Навоий вилоятлари бўйича — Бухорода: 8-36-52 — 23-37-44
Сирдарё, Жиззах ва Тошкент вилоятлари бўйича — Гулистонда: 8-36-72 — 24-02-86
Фарғона, Андижон вилоятлари бўйича — Фарғонада: 8-37-32 — 24-54-61
Самарқанд вилояти бўйича — Самарқандда: 8-36-62 —34-43-89
Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти бўйича — Урганчда: 8-362-22 — 7-45-
Наманган вилояти бўйича — Наманганда: 8-36-922 — 6-10-70

Манзилимиз: 700083, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32.
Телефонлар: 133-95-97,
Реклама бўлими: (3712) 133-79-69

Таҳририятга юборилган материаллар қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди.

Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.
Буюртма Г. — 31 10. Адади-8428

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди

Навбатчи муҳаррир: Нормурод МУСОМОВ
Саҳифаловчи: Нодирбек ОРТИҚОВ